

Protokoll från möte med Metodgruppens Ballastutskott

Tid: 2009-09-15 kl. 9.30-15.00

Plats: Dalarnas hus, Stockholm

Närvarande:	Klas Hermelin	Vägverket
	Leif Viman	VTI
	Torbjörn Jacobson	Vägverket
	Lisbeth Karlsson	NCC
	Bert Lindström	Peab Asfalt
	Henrik Broms	Konsult
	Gunnar Dryselius	Vägverket, Region Mälardalen
	Jan Bida	SBMI/Bergsskolan
	Anders Olin	Svevia
Frånvarande:	Peter Andersson	Peab/Sweroc
	Lars Stenlid	Skanska

1. Inledning

Klas inledde med att hälsa alla välkomna

2. Protokoll från föregående möte

Inga kommentarer mer än att det finns punkter på beslutslistan som vi ännu inte hunnit utföra

3. Genomgång av beslutslistan

Flera punkter på beslutslistan kvarstår att genomföra. Beslutslistan har också kompletterats under dagens möte. Se bilaga.

4. Arbetsgruppernas arbete (Filler och Provtagning)

Torbjörn beskrev bakgrunden för ”fillerprojektet” vars arbetsgrupp ligger under Asfaltutskottet eftersom det i grunden är en asfaltfråga (med focus på beständighet).

Klas hoppades att man i arbetsgruppen för ”provtagning” skall hinna med ett möte i höst för att färdigställa en metodbeskrivning (VVMB) för provtagning (allt om provtagning som inte behandlas i någon EN standard).

5. Metodhandledningar

Sedan tidigare har vi beslutat att ta fram en metodhandledning för korndensitet och har nu utökat med följande metoder:

- Kornkurva 933-1, med förklaringar till avsteg avseende manuell siktning mm
- Krossytegrad 933-5, med förklaring av hur resultaten redovisas (olika krav i metoden jämfört med hur VV vill ha det redovisat enligt VVTBT)

6. Remisser och 5 års översyner?

Jan informerade om att det kan komma en separat FPC-standard (produktionskontroll) som medger statistisk utvärdering av provningsresultaten. Klas informerade om att standarden SS-EN13285 ”Unbound materials” blir mandaterad och kan sedan certifieras emot.

Vidare informerade Klas att standarden för frys-tö provning på stabiliserade material kan vara intressant för oss. Standarden för tjällyftning har dock lagts på is (roligt!).

Lisbeth undrade varför kravet för obundna material på proctorpackning finns i VVTBT när ändå ingen använder resultaten.

Klas svarade att det idag är tillåtet att packa ”torrt” men då med dubbla packningsinsatsen. Alternativet vore att alltid kräva vattning. Kan bli aktuellt att ändra men det är försent för att komma med i kommande VVTBT som nästan är klar.

Henrik tog upp några kommande ändringar i EN standarder:

- Korndensitet 1097-6. Bl a introduceras en snabbmetod för stenmaterial inkl filler (0-31,5 mm) i bilaga G där materialet vakuummätas vid 4 kPa och sedan vattenlagras i endast 30 min (motsvarar ung FAS Metod 228)

Flödesmetod 933-6. Problem med utrustningen eftersom olika plastmaterial i tratten ger olika friktion och därmed andra flödestider. På den större utrustningen finns problem med att varierande frekvens och spänning påverkar resultaten. Detta är inga metoder som vi använder i Sverige idag för vägmateriäl (Flödesmetoden för fin ballast används dock inom betongindustrin).

7. Revidering av VVTBT

Klas nämnde att det finns 10 dokument som VV nu under hösten ger ut i nya utgåvor. Det gäller bl.a. VVTBT asfalt och obundet mm

Omarbetning av AMA har startats genom att sektorsutredare har tillsatts för respektive kapitel. Arbetet skall vara klart i jan 2010 och skall sedan ut på remiss och börja gälla från och med jan 2011 under namnet: AMA anläggning 2010
Sektorsutredare för Asfaltkapitlet är Svante Johansson och för Obundet Sten Pettersson

8. Ringanalyser

Vi beslutade att vi väntar med en ringanalys på sandekvivalent tills den nya versionen blir klar om ca 1 år. Nyheten i denna version är att materialet skall proportioneras före test.

Vi beslutade också att Leif tar fram ett förslag på ringanalys för ”Kornstorleksfördelning av 0-16 mm material som skickas på remiss till ballastuskottet. Även flisighetsindex på material >4 mm bör ingå. Lämpligen testas trippellprov av 2-3 material med olika kornform. Ev. krävs också kontrollmätning av några siktar (0,063, 4 och 11,2 mm?) för att se om olika maskvidder kan förklara eventuella skillnader mellan olika laboratoriers resultat.

Anm.

Enligt Jan har Sandvik möjlighet att göra bestämning av kornstorleksfördelningen med bildanalys. Detta kan utföras på samma ballastmaterial som ingår i ringanalysen för att lära sig mer om möjligheten att använda bildanalys för att bedöma kornkurvor. (Många försök har ju gjorts tidigare men tekniken går framåt!)

9. Program för metoddagen 2010

Det programförslag som Glenn tagit fram efter förra veckans möte i Asfaltutskottet diskuterades och kompletterades med några punkter som Leif förmedlar vidare till Glenn. Leif nämnde att han gärna tar in fler idéer om lämpliga programpunkter framöver.

Programmet bör vara tämligen klart i början av december så att föredragshållarna kan spikas.

Några av de programpunkter som nämndes var:

Information om nya definitioner i olika EN-standarder.
Bl a har nu TC 154 enats om 4 mm som övre gräns för fin ballast.

Info om den förvirrande redovisning av krossytegrad i 4 grupper som metodstandarden SS-EN 933-5 (och därmed Swedac) kräver istället för de kategorier som VV anger i VVTBT. (Detta kan lämpligen också beskrivas i en ny metohandledning. Se kap 5 i detta protokoll).

Ge varje entreprenör möjlighet att göra ett inlägg om deras syn på sin verksamhet med anknytning till labfrågor (Kan vara krav i VVTBT, ackreditering, funktionskrav mm)

10. Ackreditering/certifiering/auktorisation?

Denna punkt diskuterades mycket ingående och det framgick tydligt att många laboratorier är trötta på den dåliga förståelse som Swedac visar för branschens verksamhet. Vägverket har därför också börjat fundera på vilken nivå som är rimlig ur deras synvinkel. (Idag finns både certifiering, tillverkardeklaration och ackreditering).

Tabell med olika tänkbara lösningar utöver ackreditering:

	Auktorisation	Certifiering	Ackreditering
Vem ställer kraven	VV	VV	VV
Vilka krav gäller	Bransch	FPC eller ISO 17025?	ISO 17025
Vem granskar	Bransch	Anmält organ	Swedac

Vi var överens om att ringanalyser är mycket viktiga för att bedöma hur laboratorierna kan utföra de olika provningarna. Ett sådant system kan byggas in i en auktorisation men kan också vara fristående.

Klas menade att man också borde ta fram ett branschdokument som beskriver vad man vill ha.

Vad gör vi?:

- Vilka problem ser vi idag (skicka synpunkter till Leif senast 10 okt).
- Hur många ackrediterade lab finns i Europa på vägsidan (Henrik/Jan).
- Betong- och Banverkskrav angående ackreditering? (Jan)
- Ordna ett möte med Swedac (Styrgruppsfråga).

11. Övriga frågor

Henrik nämnde att det finns idéer om att ta fram ett referensmaterial för kontroll av siktar. Detta skulle innebära att de mastersiktar som idag ofta används som referenssiktar inte skulle behövas. Inom ackrediteringen krävs dock att referensmaterialet i så fall har ett godkänt certifikat. (Vilket innebär att det skall vara godkänt av ett ackrediterat kalibereringslab, Leifs tolkning). Referenssand kan alltså användas inom certifiering, men inom ackreditering krävs "godkänd sand" med rätt stämpel.

Torbjörn kommenterade 2 rapporter angående projektet beständighet på filler:

- Enl. ASTO 1992 kan 55 % av slitageeffekten härledas till ballasten;
- CEN Ad.hoc rapport för beständighet. En av rapportens slutsatser är att filler har större betydelse än stenen för beständigheten hos asfalt. Man kan också konstatera av rapporten att det är svårt att hitta relevanta metoder för mätning av beständighet, pga. många samverkande faktorer.

Klas informerade om att det har bildats ett nytt CEN-utskott som heter ”Earthwork environmenat management”. Det handlar alltså om terasseringsarbete och undergrund, där man kommer att diskutera packning mm. Klas åker på första mötet denna vecka.

12. Nästa möte

Dalarnas hus, 21 jan 2010 kl. 9.30-16

Leif Viman
Sekreterare

Klas Hermelin
Gruppledare

2009-09-15

1. Ringanalys, väntar på ny version för SE. Leif tar fram förslag för kornstorleksfördelning på 0-16 mm (inkl. flisighetsindex på mtrl >4 mm)
2. Angående ackrediteringen:
 - Vilka problem ser vi idag (skicka synpunkter till Leif senast 10 okt).
 - Hur många ackrediterade lab finns i europa (Henrik/Jan).
 - Betong och Banverkskrav angående ackreditering? (Jan)
 - Ordna ett möte med Swedac (Styrgruppsfråga)

2009-03-19

1. Utredning av möjligheter för Produktcertifiering, Leif
2. Ringanalys, planering för "SE" och "Korndensitet och vattenabsorption", Leif

2008-11-21

1. Utredning av begreppen certifierade och ackrediterade laboratorier, Leif
2. Metodhandledning för 1097-6, Leif/Henrik
3. Lista över fyllermetoder (fin ballast, stensmjöl), Torbjörn

2008-09-02

1. Metodbeskrivning för provtagning, Klas